TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 52768

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 06.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye genelinde hava kirliliği, milyonlarca yurttaşımızın sağlığını doğrudan tehdit eden ve her yıl on binlerce önlenebilir erken ölüme yol açan en kritik çevre ve halk sağlığı krizlerinin başında gelmektedir. Temiz Hava Hakkı Platformu tarafından hazırlanan 'Kara Rapor' verileri ve Bakanlığınızın Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ölçümleri, Türkiye'deki şehirlerin ezici çoğunluğunda Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) belirlediği hava kalitesi sınır değerlerinin katbekat üzerinde kirli hava solunduğunu ortaya koymaktadır.

Akciğerlerin derinliklerine ve kan dolaşımına kadar nüfuz edebilen en tehlikeli kirletici olan ince partikül madde (PM2.5) kirliliğinin, Türkiye'de yılda 60 bini aşkın erken ölüme, akciğer kanseri, astım, KOAH ve kalp-damar hastalıklarına yol açtığı, ülke ekonomisine yıllık faturasının ise 138 milyar doları aştığı bilimsel raporlarla sabittir. Buna rağmen, ulusal çevre mevzuatımızda PM2.5 kirleticisi için halen yasal ve bağlayıcı bir sınır değer belirlenmemiş olması büyük bir mevzuat boşluğudur.

Kış aylarının gelmesiyle birlikte ısınma amaçlı düşük kaliteli kömür kullanımı ve sanayi emisyonlarının yanı sıra; çevre yatırımlarını, baca gazı kükürt arıtma tesislerini ve elektrostatik filtrelerini tamamlamadığı halde 'Geçici Faaliyet Belgesi' verilerek çalıştırılmasına göz yumulan kömürlü termik santraller (Maraş Afşin-Elbistan, Kütahya Seyitömer/Tunçbilek, Muğla Yatağan/Yeniköy vb.) çevre katliamına devam etmektedir.

Bu çerçevede;

1. Türkiye genelinde faaliyette olan Ulusal Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının kaçında PM2.5 (ince partikül madde) ölçümü yapılabilmektedir? Dünya Sağlık Örgütü kılavuz değerlerine göre 2026 yılı boyunca 'havası temiz' olarak ölçülen il sayısı kaçtır?
2. İnsan sağlığı için ölümcül risk oluşturan PM2.5 kirleticisi için Avrupa Birliği standartlarına ve DSÖ kılavuz değerlerine uygun ulusal bir sınır değer ne zaman yürürlüğe konulacaktır?
3. Türkiye genelinde elektrik üreten kömürlü termik santrallerden kaçı baca gazı arıtma (filtre) ve çevre izin standartlarını tam olarak yerine getirmiştir? Çevre yatırımlarını tamamlamadığı halde geçici izinle çalışan termik santral bulunmakta mıdır?
4. Son 2 yılda çevre ve emisyon mevzuatına aykırı faaliyet gösteren sanayi tesisleri ve termik santrallere uygulanan toplam idari para cezası tutarı ve kapatma yaptırımı sayısı nedir?

52768

5. Kış mevsiminde dar gelirli vatandaşlarımıza dağıtılan kömürlerin kükürt, kül ve nem oranlarının çevre standartlarına uygunluğu nasıl denetlenmektedir? Sosyal yardım kapsamındaki ailelere hava kirliliğini önleyecek doğalgaz veya ısı pompası desteği verilmesi planlanmakta mıdır?
6. Büyükşehirlerimizde hava kirliliğini ve trafik kaynaklı emisyonları azaltmak amacıyla 'Düşük Emisyon Bölgeleri' (LEZ) oluşturulması yönünde yerel yönetimlerle ortaklaşa yürütülen bir eylem planı var mıdır?